

SIJOITUSRAHASTOT JA SIJOITUSVAKUUTUS
VAIHTOEHTOINA NUOREN PERINTEISELLE
PANKKITALLETUKSELLE

Hänninen Miikka

Opinnäytetyö
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalous
Tradenomi (AMK)

2016

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja
hallinnon ala
Liiketalous
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Miikka Hänninen	Vuosi	2016
Ohjaaja	Jorma Mölläri		
Toimeksiantaja			
Työn nimi	Sijoitusrahastot ja sijoitusvakuutus vaihtoehtoina nuoren perinteiselle pankkitalletukselle		
Sivu- ja liitesivumäärä	42 + 1		

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, onko nuoren aloittelevan sijoittajan kannattavampaa tehdä rahastosijoituksensa suoraan sijoitusrahastoon vai sijoitusvakuutuksen kautta. Tarkoituksena oli vertailla näitä kahta vaihtoehtoa, ja selvittää, missä tapauksissa nuoren aloittelevan sijoittajan kannattaa kohdistaa sijoituksensa juuri kyseiseen vaihtoehtoon. Tarkoituksena oli myös johdatella lukijaa perustietouteen rahasto- ja vakuutuslajien ominaispiirteistä, mahdollisuuksista ja mahdollisista riskeistä. Myös tekijän oman henkilökohtaisen ammattitaidon kehittäminen nousi hyvin tärkeään osaan työn edetessä.

Opinnäytetyössä ei ole erillistä teoriaosuutta, vaan teoria on sidottuna koko työn ajan tekstin yhteyteen. Teoriatiedon tueksi olen käyttänyt hyödykseni myös laadullista tutkimusta. Olen kerännyt tutkimusaineistoa asiantuntijahaastattelulla, jotka olen toteuttanut teemahaastatteluin. Haastateltavina asiantuntijoina minulla oli kaksi sijoitusalaan toimivaa ammattilaista, jotka ovat työskennelleet yli kymmenen vuotta sijoitusasiakkaiden parissa. Asiantuntijahaastattelut nostivat esille myös erinomaisia käytännön kokemuksia varsinaisen teoriatiedon tueksi.

Opinnäytetyön johtopäätöksenä voidaan todeta, että sijoitusrahastot ovat helppo ja turvallinen tapa nuorelle aloittaa säästäminen ja sijoittaminen. Yhtä ainoa oikea sijoituskohde on kuitenkin mahdotonta yleistää, koska jokaisella sijoittajalla on omat lähtötilanteensa, ja juuri kyseiselle henkilölle sopiva sijoituskohde on katsottava aina tapauskohtaisesti. Koen kuitenkin onnistuneeni nuoren aloittelevan sijoittajan johdattelemisessa perustietouteen sijoitusrahastojen sekä sijoitusvakuutusten ominaispiirteistä.

Avainsanat

sijoitusrahastot, sijoitusvakuutus, säästäminen, sijoittaminen

School of Business and Culture
Business Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Miikka Hänninen	Year	2016
Supervisor	Jorma Mölläri		
Commissioned by			
Subject of thesis	Mutual funds and investment policies as alternatives to traditional bank deposits for young people		
Number of pages	42 + 1		

The aim of my thesis was to determine which option is more profitable for a young novice investor to make fund investments, directly in mutual funds or through investment policies. The objective was to compare these two options and find out the circumstances in which the young novice investor should target investment in that particular option. Another objective was to give the reader the basic knowledge of these two types of investments, specifically their characteristics, opportunities and potential risks. The development of the author's own professional skills also played a very important role during the thesis research process.

There is no specific theory part in the thesis. The theory is discussed and synthesized with practical aspects of the research throughout the text. To support the theoretical knowledge, I also used qualitative research methods and data. I collected the data from theme interviews of experts. I interviewed two professionals who have worked for more than ten years with investment customers. The expert interviews also pointed out excellent practical experiences in support of the actual theoretical knowledge.

The conclusion is that mutual funds are the easiest and safest way for young investors to start saving and investing. However, it is impossible to generalize and recommend one right investment option because each investor has her/his own baseline measurements. The appropriate investment must be considered case by case. However, I trust that I have succeeded in introducing the basics of mutual funds and investment-linked insurance options to young novice investors.

Key words

mutual funds, investment policies, saving, investment

SISÄLLYS

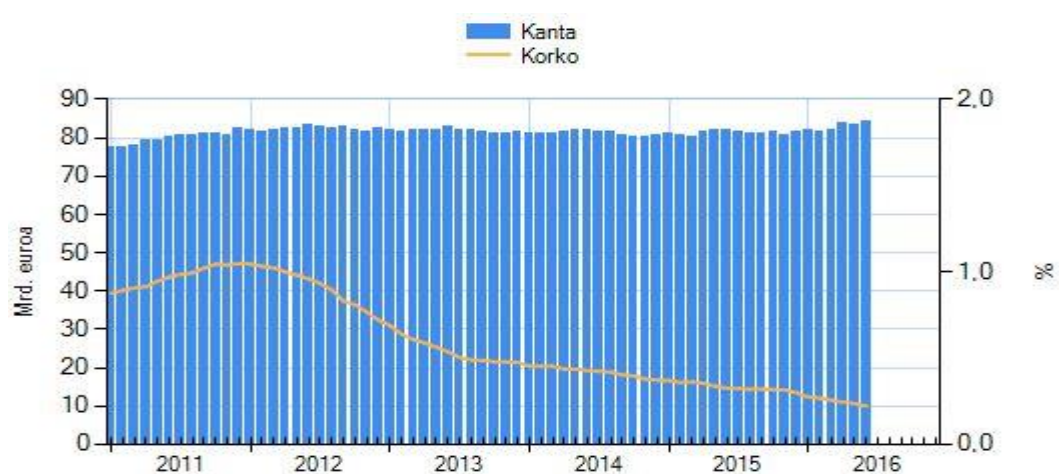
1	JOHDANTO	5
1.1	Tutkimuksen taustaa	5
1.2	Aiheen valinta ja rajaus	6
1.3	Työn tavoitteet, tutkimusongelmat ja käytetyt menetelmät	7
2	SÄÄSTÄ JA SIJOITA	11
2.1	Nuorten säästäminen ja sijoittaminen	11
2.2	Nuoren henkilökohtainen sijoitussuunnitelma	12
3	RAHASTOSIJOITTAMINEN SUOMESSA JA MAAILMALLA	16
3.1	Sijoitusrahastomarkkinoiden kehitys	16
3.2	Sijoitusrahasto nuorelle	17
3.3	Rahastosijoittamisen edut nuorille	18
3.4	Rahastosijoittamisen riskit nuorille	20
4	SIJOITUSRAHASTOT	23
4.1	Sijoitusrahastojen toimintaperiaatteet ja säännöt	23
4.2	Sijoitusrahastojen kulut	24
4.3	Sijoitusrahastotyytit	26
4.4	Sijoitusrahastojen verotus	28
5	SIJOITUSVAKUUTUS NUORELLE	30
5.1	Sijoitusvakuutus	30
5.2	Rahastoja vakuutuksen kautta	31
5.3	Sijoitusvakuutuksen verohyödyt	32
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	34
7	POHDINTA	37
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	42

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen taustaa

Raha on ollut osana ihmisten elämää jo tuhansien vuosien ajan. Ennen varsinaista painettua rahaa ihmiset kävivät Suomessa kauppaa maksaen ostoksiaan esimerkiksi oravannahoilla, joiden avulla määritettiin ostettavien hyödykkeiden arvo. Siinä samassa, missä rahaa on kulutettu erilaisiin hyödykkeisiin, ovat ihmiset pyrkineet laittamaan myös säästöön osan varallisuudestaan. Tähän säästämiseen on ollut useita eri tapoja. Osa on piilottanut rahojaan patjan alle ja osa puolestaan sujauttanut ylimääräisiä varojaan sukanvarteen niin sanotusti pahan päivän varalle. Nykypäivänä mahdollisia säästämis- ja sijoituskohteita on huomattavasti enemmän. Käteisen rahan käytön vähentyessä näkyy raha nykypäivänä suurimmaksi osakseen vain numeroina pankkitilin saldossa.

Vuodesta toiseen suomalaiset kotitaloudet makuuttavat rahojaan toimeettomana pankkien tavallisilla säästö- ja käyttelytileillä. Kotitalouksien euromääräiset talletukset Suomen rahalaitoksissa ovat jo usean vuoden ajan pyörineet 80 miljardin molemmin puolin (Kuvio 1). Kuten alla olevasta kuviostakin voidaan havaita, samaan aikaan talletusten keskikorko on tippunut kuin lehmän häntä, keskikoron ollessa vuoden 2016 kesäkuun lopussa vaivaiset 0,22 prosenttia (Suomen Pankki 2016). Tämän lisäksi inflaatio haukkaa oman osansa talletettujen varojen arvosta, ja pahimmassa tapauksessa talletukset voivat olla jopa tappiollisia.

Kuvio 1. Kotitalouksien euromääräiset talletukset Suomen rahalaitoksissa (Suomen Pankki 2016)

Monelle nuorelle säästäminen ja sijoittaminen on arka aihe. Säästöpankin vuonna 2015 tekemän tutkimuksen mukaan vain harva nuori kykenee säästämään tai sijoittamaan kuukausittain. Suurimpia syitä tälle ovat muun muassa nuorten pienet tulot, kaiken rahan käyttäminen elämiseen sekä epävarmuus omasta taloudellisesta tilanteesta. Myös työttömyys sekä tiedon puute säästämisestä ja sijoittamisesta koetaan esteeksi. (Säästöpankki 2015.)

Pankkien sekä pankkiiriliikkeiden tarjoamilla sijoitustuotteilla on nuortenkin mahdollista kasvattaa varallisuuttaan järkevästi. Mietitäänpä esimerkiksi tilannetta, jossa nuoren ei tarvitse elää enää pelkän opintotuen varassa, vaan omalla työllä ansaituista varoista voi välttämättömien menojen jälkeen jäädä jotakin myös säästettäväksi. Tämä on juuri otollinen hetki suunnitella tulevaisuuttaan sekä omaa talouttaan ja käyttää hyödyksi näitä pankkien tarjoamia sijoitustuotteita vaihtoehtona perinteiselle pankkitalletukselle. Syy sille, miksi säästäminen on aloitettava jo nuorena, on yksinkertainen. Jo nuorena aloitettu pienikin sijoitus voi pitkällä aikavälillä nimittäin kasvaa jopa pienen omaisuuden arvoiseksi.

Pankkien tarjoamien sijoitustuotteiden kirjo on kasvanut vuosien saatossa monivaihteiseksi. Tarjolla on perinteisten säästötilien lisäksi muun muassa sijoitusrahastoja, joukkovelkakirjalainoja sekä pääomasuojattuja sijoituksia. Erityisesti sijoitusrahastot ovat viime vuosina kasvattaneet suosiotaan entisestään niin Suomessa kuin muualla läntisessä maailmassa (Finanssialan keskusliitto 2016). Se on tuonut vaihtoehdon perinteiselle pankkitalletukselle jokaiseen kotitalouteen tulotasosta riippumatta. Sijoitusrahastot tarjoavat mahdollisuuden niin aktiiviseen säästämiseen kuin sijoittamiseen ilman suurempia pääomia tai tietämystä sijoittamisesta.

1.2 Aiheen valinta ja rajaus

Koska sijoitustuotteiden kirjo on valtava, halusin opinnäytetyössäni perehtyä tarkemmin pienempään osaan sijoitusmuodoista. Sijoittamista ja erityisesti rahastosijoittamista käsitteleviä tutkimuksia löytyy maailmasta paljon. Myös valtava tiedon määrä, joka on kuluttajien saatavilla, voi hämmentää aloittelevan sijoittajan. Tämän vuoksi koin tärkeänä koota yksiin kansiin kokonaisuuden, joka käsittelee oleellimmat sekä tärkeimmät tiedot rahasto- ja vakuutus-sijoittami-

sesta. Näin kokemattomankin sijoittajan on mahdollista lähestyä aihetta vaivat-
tomammin.

Opinnäytetyöni aiheeksi valitsin rahasto- ja vakuutussijoitukset sekä niiden ver-
tailun. Valitsin aiheen, koska halusin välittää nuorelle aloittelevalle sijoittajalle
tietoa helposti lähestyttävästä vaihtoehdosta ensimmäiseksi sijoituskohteeksi.
Halusin myös kertoa molempien vaihtoehtojen ominaisuuksista ja selvittää nii-
den välisen vertailun perusteella, kumpi olisi kannattavampi vaihtoehto juuri
nuorelle aloittelevalle sijoittajalle. Aiheen valinnassa oli vahvasti vaikuttamassa
myös oma mielenkiintoni sijoittamista kohtaan sekä tämänhetkinen työympäris-
töni. Olen töissä pankkialalla ja koin tärkeäksi myös oman ammattitaitoni kehiti-
tämisen sekä tietojeni kartuttamisen opinnäytetyöni kautta.

Syy aiheen rajaamiselle on nuorten poikkeuksellinen sijoittajaprofiili verrattuna
esimerkiksi keski-ikäisiin tai eläkeläisiin. Nuorten sijoittajien sijoitushorisontti on
monesti huomattavasti pidempi kuin iäkkäämmällä sijoittajalla. Myös nuorten
sijoittajien tuottotavoitteet sekä riskinsietohalu ovat korkeammat. Toisaalta nuo-
ren sijoittajan pienempi nettovarallisuus rajoittaa suurten sijoitusten tekemises-
sä, eikä suorien osakesijoitusten tekeminen ole välttämättä taloudellisesti edes
mahdollista. Tämän vuoksi olen keskittynyt opinnäytetyössäni pelkästään ra-
hasto- ja vakuutussijoituksiin ja rajannut esimerkiksi suorat osakesijoitukset ko-
konaan tutkimuksen ulkopuolelle, vaikka ne voisivatkin olla riskisyytensä sekä
pidemmän sijoitusaikansa puolesta otollisia juuri nuorille sijoittajille. (Anderson
& Tuhkanen 2004, 16–18.)

1.3 Työn tavoitteet, tutkimusongelmat ja käytetyt menetelmät

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää, onko nuoren aloittelevan sijoittajan
kannattavampaa tehdä rahastosijoituksensa suoraan sijoitusrahastoon vai sijoit-
usvakuutuksen kautta. Tarkoituksena on vertailla näitä kahta vaihtoehtoa, ja
selvittää, missä tapauksissa nuoren aloittelevan sijoittajan kannattaa kohdistaa
sijoituksensa juuri kyseiseen vaihtoehtoon. Opinnäytetyöni tarkoituksena on
myös johdatella lukijaa perustietoutteen rahasto- ja vakuutussijoittamisen omi-
naispiirteistä, mahdollisuuksista ja mahdollisista riskeistä. Näistä muodostui
myös tutkimusongelmani: Mitä mahdollisuuksia ja hyötyjä rahastosijoittaminen

sekä vakuutussijoittaminen tarjoavat nuorelle aloittelevalle piensijoittajalle? Miten nuori aloitteleva piensijoittaja pystyy sijoittamaan varansa mahdollisimman tehokkaasti hyödyntäen sijoitusrahastoja sekä sijoitusvakuutusta?

Opinnäytetyöni varsinainen kohderyhmä rajautuu nuoriin aloiteleviin piensijoittajiin, jotka ovat iältään noin 20–30-vuotiaita. Kyseinen ikäryhmä sisältää sekä opiskelijoita että vastavalmistuneita, jotka ovat mahdollisesti siirtyneet jo työelämään ja vakiinnuttaneet säännöllisen tulonsa vakituisen työsuhteen ansiosta. Opinnäytetyöni varsinainen kohderyhmä koostuu nuorista, joilla ei ole aiempaa kokemusta sijoittamisesta, mutta jotka ovat etsineet vaihtoehtoa perinteisten pankkitalletusten rinnalle. Kohderyhmän sijoitettavat pääomat ovat pääsääntöisesti pieniä, mutta opinnäytetyöni pyrkii kertomaan rahasto- ja vakuutussijoittamisen tarjoamista vaihtoehtoista myös kohderyhmän suurempia pääomia omaavalle sijoittajalle. Näin ollen esimerkiksi yhteisöt ja yritykset on rajattu kokonaan työn ulkopuolelle.

Opinnäytetyö toteutetaan kehittämistyötyylisenä opinnäytteenä, jonka tarkoituksena on nuoren aloittelevan piensijoittajan opastaminen rahasto- ja vakuutussijoittamisen pariin. Opinnäytetyön teoria pohjautuu uusimpiin tutkimuksiin, julkaisuihin sekä kirjallisuuteen, mutta mukaan on huomioitu myös jo vuosikymmeniä voimassa olleita sijoittamisen normeja ja lainalaisuuksia. Teoria on vahvasti sidottuna koko opinnäytetyön tekstiin, eikä siinä ole erillistä teoriaosuutta. Teoria-tietoa tukemaan olen myös kerännyt hyödyllisiä käytännön kokemuksia haastatteleamalla sijoitusalaalla työskenteleviä ammattilaisia, jotka työskentelevät suoraan sijoittajien sekä kuluttajien kanssa.

Tutkimuksessa olen käyttänyt hyödykseni laadullista eli kvalitatiivista tutkimusotetta. Kvalitatiivisen tutkimuksen perusajatuksena on tutkittavan kohteen kokonaisvaltainen tutkiminen (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161). Laadullisen tutkimuksen aineisto on tarkoituksenaan kerätä luonnollisista ja todellisista tilanteista, joten kvalitatiivinen tutkimus sekä asiantuntijahaastattelut olivat luonteva valinta opinnäytetyöni tutkimusmenetelmäksi. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla minulla on mahdollista rakentaa suorat vastaukset nuorta aloittelevaa sijoittajaa mahdollisesti askarruttaviin kysymyksiin ilman, että hänen tarvitsee kahlata läpi erilaisista numeroista ja tilastoista koostuvaa viidakkoa. Laadulliselle tutkimuk-

selle ominaista on, että tutkija käyttää ihmistä tiedon keruun instrumenttina, ja luottaa omien havaintojensa lisäksi tutkittavien kanssa käytävien keskusteluiden synnyttämiin vastauksiin (Hirsijärvi ym. 2009, 164).

Opinnäytetyöni asiantuntijahaastattelut olen toteuttanut teemahaastatteluina, joilla tarkoitetaan niin sanottua puolistrukturoitua haastattelua. Teemahaastatteluihin olen jo etukäteen valinnut opinnäytetyölleni keskeiset teemat, joiden pohjalta haastattelut etenevät. Teemahaastatteluille ominaista on, että haastattelijä johdattelee haastateltavaa teemojen mukaisesti sekä niihin liittyvien tarkentavien kysymysten avulla. Tällä tavalla olen pystynyt etenemään haastattelutilanteissa valitsemieni teemojen puitteissa, mutta samalla löytämään mahdollisia uusia näkökulmia, joita en ennen haastatteluja välttämättä ole pystynyt ottamaan huomioon. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 74–77.)

Asiantuntijahaastattelut toteutettiin syksyn 2016 aikana. Haastateltavina minulla oli kaksi alansa rautaista ammattilaista, joilla molemmilla on alalta kokemusta jo reilusti yli 10 vuoden ajalta. Molemmat haastateltavat työskentelevät suoraan asiakasrajapinnassa sijoitusasiakkaiden parissa ja omaavat vankan kokemuksen ja tietämyksen niin sijoitusrahastoista kuin sijoitusvakuutuksistakin. Haastateltavien haastatteluissa esiin tulleet mielipiteet pohjautuvat täysin heidän omaiin kokemuksiinsa sekä mielipiteisiinsä, eivätkä ne edusta esimerkiksi haastateltavien edustamien pankkien yleistä kantaa.

Ensimmäisellä haastattelemani asiantuntijalla, Sami Hiltusella on jo reilusti yli kymmenen vuoden työkokemus sijoitusosalta. Hiltunen toimii tällä hetkellä konttorinjohtajana Rovaniemen Handelsbankenissa, ja hän hoitaa yritys- sekä henkilöasiakasrahoituksen ohella myös suuren osan sijoitusasiakkaidensa sijoituksista. Sijoitusrahastoihin Hiltunen on perehtynyt jo kauppatieteiden maisteriopintojensa aikana. Hiltunen on tehnyt muun muassa pro gradu tutkielmansa Suomeen sijoittavien rahastojen kiertonopeudesta ja lähipiirille maksetuista palkkiosta, joten häneltä löytyy erityistä tietämystä sijoitusrahastoista ja niiden toiminnasta.

Myös toinen haastattelemani asiantuntija, Jyrki Karppinen kohtaa työssään sijoitusasiakkaita päivittäin. Häneltä kokemusta pankkialalta löytyy yli 12 vuotta. Karppinen työskentelee tällä hetkellä varainhoitajana Rovaniemen Nordeassa,

joten hänen työnsä pyörii suurimmalta osin juuri sijoitusmaailman ympärillä. Karppinen on päässyt työuransa aikana kouluttautumaan muun muassa rahoitus- ja vakuutusalan ammattitutkinnossa sekä pankkiiritutkinnossa. Tälläkin hetkellä hän on jatkokouluttamassa itseään ylemmässä ammattikorkeakoulussa.

2 SÄÄSTÄ JA SIJOITA

2.1 Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

Moni miettii ja suunnittelee tulevaisuuttaan elämänsä eri vaiheissa. Jollakin voi olla haaveena ulkomaanmatka jonnekin lämpimään. Joku haaveilee puolestaan omasta moottoripyörästä ja toinen kesämökistä. Joillekin taas on tärkeää toimeentulonsa turvaaminen myös eläkeiän koittaessa. Näitä kaikkia yhdistää yhteinen tekijä, raha. Rahan tuhlaaminen on monelle nuorelle helppoa, mutta nuortenkin olisi syytä välillä miettiä myös sen säästämistä. Täällä Suomessa kun harvoin pääsee rikastumaan työtä tekemällä. Mikäli nuoren palkasta ja muista tuloista jää jotakin yli vuokran tai lainanlyhennyksen sekä muiden menojen jälkeen, on hyvä tilaisuus harkita säästämisen ja sijoittamisen aloittamista. Pienen pesämunan kasvattamisesta voi olla tulevaisuudessa hyötyä esimerkiksi yllättävien menojen sattuessa kohdalle. Tämän takia olisikin suositeltavaa, että kotitaloudet pitäisivät säästössä vähintään kahden tai kolmen kuukauden palkkaa vastaavaa summaa. Näin nuori välttyisi yllättävien menojen sattuessa kohdalle hairahtamasta tyyriisiin pikavippeihin ja kulutusluottoihin. (Pesonen 2011, 10–12.)

Vaihtoehtoja säästäjälle on monia. Ehkä yleisin, muttei suinkaan tuottoisin vaihtoehto, tilisäästäminen on tuttua monelle nuorelle kuluttajalle. Tässä lähes riskittömässä vaihtoehdossa rahaa säästetään erilliselle säästö- tai tuottotilille, jolle pankit tarjoavat yleensä tavallista käyttötiliä suurempaa korkoa. Rahat makaa- vat toimeettomana tilillä, jonka korko lisää näennäisesti tilin saldoa, kun taas samalla inflaatio syö vastaavan määrän rahan arvosta. Rahamäärä ei siis pääse vähenemään, mutta ei juuri myöskään lisääntymään. Säästötili tarjoaa toki paremman turvan rahojen tuhlaamisen välttämiseksi, sillä monet pankit ovat asettaneet säästö- ja tuottotileilleen erilaisia nostorajoituksia, joilla pyritään turvaamaan varojen säilyminen tilillä pidempään. Lisäturvaa säästötilille tuo Financer.comin (2016) mukaan myös talletussuoja, joka pankin jouduttua maksuvaikeuksiin korvaa tilille talletetut varat aina 100 000 euroon asti. (Finanssivalvonta 2015.)

Mikäli nuori haluaa laittaa rahojaan säästöön, mutta haluaa samalla rahoilleen tuottoa, kannattaa varat sijoittaa esimerkiksi sijoitusrahastoihin tai sijoitusvakuutukseen. Se ei vaadi suurempaa tietämystä sijoittamisen maailmasta, mutta tarjoaa samalla erinomaisen tilaisuuden aktiiviselle säästämiselle ja sijoittamiselle ilman suuria aloituspääomia. Rahastojen kautta tavallisella nuorella kuluttajallakin on mahdollisuus päästä osalliseksi maailman osakemarkkinoita valitsemallaan riskitasolla. Mikäli omat taidot ja tietämys eivät riitä sijoittamisen aloittamiseen, löytyy lähes jokaisesta pankista omat sijoitusneuvojansa, jotka auttavat mielellään sopivan sijoituskohteen valinnassa. Sijoitusrahastot tarjoavat useita eri vaihtoehtoja nuorelle rahastosäästäjälle. Voit esimerkiksi pienellä kuukausittaisella sijoituksella kerryttää pääomaasi hyötyen niin sanotusta korkoa korolle periaatteesta, josta kerron enemmän tulevissa kappaleissa. Sijoitusrahastot ovatkin kasvattaneet suosiotaan kuukausisäästäjien keskuudessa. Toki suurempienkin yksittäisten talletusten tekeminen rahastoihin on mahdollista, mikäli varoja on päässyt kertymään esimerkiksi saadusta perinnöstä tai asunto-kaupoista. (Pesonen 2011, 113–117.)

Toinen haastateltavistani, Sami Hiltunen, kannustaakin nuoria rohkeasti kokeilemaan rahastosäästämistä, joka ei hänen mukaansa vaadi suuria aloituspääomia, vaan pottia voi kerryttää esimerkiksi pienillä kuukausittaisilla säästöillä. Tätä hän perustelee sillä, että on perehtynyt sijoitusrahastojen toimintaan jo opiskeluaikoinaan. Sijoitusrahastot ovat Hiltusen mukaan erinomainen vaihtoehto nuorelle aloittelevalle sijoittajalle. (Hiltunen 2016.)

2.2 Nuoren henkilökohtainen sijoitussuunnitelma

Moni on varmasti joskus kuullut jonkun viisaamman sanovan, että hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Sama pätee myös sijoittamisen saralla. Ei nimittäin ole suositeltavaa laittaa kaikkia palkkatulojaan kiinni yhden yrityksen osakkeisiin, ja toivoa sormet ristissä niiden arvonnousua. Mikäli ei halua menettää omia yöuniään, kannattaa myös sijoittamista sekä omaa talouttaan suunnitella huolella ajan kanssa. Suunnittelu kannattaa aloittaa tarkastelemalla oman talouden nykykuntoa. Jokaisella meistä on erilaiset lähtökohdat, joten henkilökohtainen sijoitussuunnitelma on hyvä tehdä omia tarpeita silmällä pitäen. Tähän saa tarvit-

taessa apua pankkien sekä varainhoitotalojen sijoitusneuvojilta, mutta suunnitelmaa on mahdollista tehdä myös itsenäisesti. (Pesonen 2011, 32–33.)

Alkuun pääsee vastaamalla neljään peruskysymykseen:

1. Mitä tavoittelen sijoittamisellani?
2. Kuinka kauan aion sijoittaa?
3. Kuinka paljon haluan ottaa riskiä?
4. Kuinka paljon aikaa haluan käyttää sijoittamiseen? (Pesonen 2011, 33.)

Ensimmäisellä kysymyksellä nuori määrittelee sijoittamisen tavoitteet. Yleensä säästämislle löytyy jokin konkreettinen tarkoitus, mutta voi tavoitteena olla myös yksinkertaisesti varallisuuden kartuttaminen ilman sen suurempaa päämäärää. Konkreettisia tavoitteita voivat olla esimerkiksi oma asunto tai kesämökki. Sijoittamisen tavoitteisiin on vahvasti vaikuttamassa myös, miten suurta summaa olet sijoittamassa. Tärkeää on myös pohtia, kuinka suurta osaa koko varallisuudestaan on mahdollista laittaa sijoituksiin. Onko kyseessä esimerkiksi kuukausittaisesta palkasta pieni säästöön laitettava siivu vai kenties jokin muu ylimääräinen rahasumma, jolle ei yksinkertaisesti ole keksinyt muuta käyttöä. Tämä vaikuttaa vahvasti siihen, miten paljon riskiä sijoituksissaan on mahdollista ottaa. Sijoitettavan rahamäärän suuruus vaikuttaa myös sijoitusten hajauttamisen mahdollisuuksiin, josta kerron enemmän luvussa kolme. (Puttonen & Repo 2011, 19.)

Toisessa kysymyksessä määritellään sijoittajan sijoitushorisontti, eli kuinka pitkäksi aikaa sijoitus on tarkoitus tehdä. Tämä on erittäin tärkeä tekijä sijoitussuunnitelman laadinnassa, koska se vaikuttaa voimakkaasti sijoituskohteen valintaan. Mitä pidempi sijoitushorisontti on, sitä enemmän voidaan ottaa riskiä, ja sijoittaa osakepitoisempiin sijoituskohteisiin. On huomattava ero, tarvitseeko rahat käyttöönsä jo vuoden päästä esimerkiksi perheen lomamatkaa varten, vai antaako sijoituksen kasvaa useita kymmeniä vuosia, ja nostaa ne vasta, kun siirtyy esimerkiksi eläkkeelle. Tärkeää on myös miettiä mahdollisuutta, jossa sijoitus on muutettava rahaksi ennen suunnitellun sijoitusajan loppua. Tällaisissa tapauksissa sijoituksen on oltava niin sanotusti likvidi eli helposti muutettavissa rahaksi. Sijoituskohteen valintaan vaikuttaa myös se, tarvitseeko sijoituk-

sestaan säännöllistä kassavirtaa vai sijoittaako mahdolliset tuotot aina uudelleen, jolloin pääsee nauttimaan jo mainitsemastani korkoa korolle ilmiöstä. (Puttonen & Repo, 2011, 21–22.)

Sijoituksen tuotto-odotus ja riski kulkevat usein käsi kädessä. On hyvä kuitenkin muistaa, että riskinottohalu ja riskinotto-kyky eivät puolestaan ole sama asia. Tähän pyritään etsimään vastausta henkilökohtaisen sijoitussuunnitelman kolmannessa kohdassa. On siis pohdittava, kuinka suurta riskiä omat vatsahapot kestävät ja kuinka suurta riskiä on mahdollista ottaa ilman, että menettää yöuniään. Kuten Pesonen (2011, 36) teoksessaankin toteaa, yleisen nyrkkisäännön mukaan sijoitussalkun kokonaismäärästä tulisi osakkeisiin olla sijoitettuna osuus, joka saadaan vähentämällä oma ikä luvusta 100. Minun tapauksessani siis peräti 74 prosenttia. Tämä kuulostaa mielestäni suurelta määrältä, mutta sen takiahan sijoitussuunnitelma tulisikin tehdä juuri omia tarpeitaan vastaavaksi. Tässä kohdassa olisi syytä myös miettiä, miten suhtautuu mahdollisiin kurssiheilahteluihin ja mikä on suurin tappio, jonka on valmis kestämään. (Puttonen & Repo 2011, 23–24.)

Suunnitelman neljännessä kohdassa nuoren sijoittajan on kysyttävä itseltään, paljonko aikaa hän haluaa käyttää ja paljonko hänellä ylipäättänsä on aikaa sijoitustensa seuraamiseen. Tähän vaikuttaa pitkälti sijoittajan oma mielenkiinto sekä omat tiedot ja taidot. Internet sekä kirjastot ja muut tietolähteet ovat pullollaan sijoittamista käsittelevää tietoa. Liian suuri tiedon määrä saattaa kylläkin ainoastaan sekoittaa aloittelevan sijoittajan, sillä tietotulvan keskeltä on kyettävä suodattamaan itselleen oleelliset tiedot. Sijoittaminen on parhaimmillaan hyvä harrastus, jossa voi kuluttaa aikaansa seuraillen markkinoiden kehitystä. Mikäli oma aika tai mielenkiinto ei uuteen harrastukseen riitä, on pankeilla sekä muilla varainhoitotaloilla tarjolla useita varainhoidollisia palveluita, kuten esimerkiksi yksilöllinen omaisuudenhoito, jossa varallisuus on mahdollista jättää yksityisen varainhoitajan hoidettavaksi. Vastapainona tälle mainittakoon sijoitusasunnot, jotka parhaimmillaan ovat omistajilleen tuottoisia rahasampoja, mutta samalla vaativat sijoittajan aikaa ja huolenpitoa. (Puttonen & Repo 2011, 25–29.)

Myös opinnäytetyötä varten haastatteleman asiiantuntija, Jyrki Karppinen alleviivaa sijoitussuunnitelman tärkeyttä erityisesti sijoittamisen alkutaipaleella.

Karppisen mukaan nuoren aloittelevan sijoittajan on hyvä tehdä jonkinlainen suunnitelma säästämiseksi ja sijoittamiseksi, ja pitäytyä tekemässään suunnitelmassa. Karppinen työskentelee tällä hetkellä Rovaniemen Nordealla varainhoitajana, ja tapaa työssään päivittäin sijoitusasiakkaita. Hän on yli 12-vuotisen pankkiuransa aikana kohdannut jonkin verran myös nuoria sijoittajia. Karppinen painottaa nuorille sijoittajille erityisen tärkeää pitkäjänteisyyttä, joka edellyttää sijoitussuunnitelmassa pysymistä. Hänen mukaansa nuoren sijoittajan tulisi välttää poukkoilemista oman sijoittajaprofiilinsa kanssa, vaikka sitä kyllä tapahtuu myös iäkkäämmillä sijoittajilla. (Karppinen 2016.)

3 RAHASTOSIJOITTAMINEN SUOMESSA JA MAAILMALLA

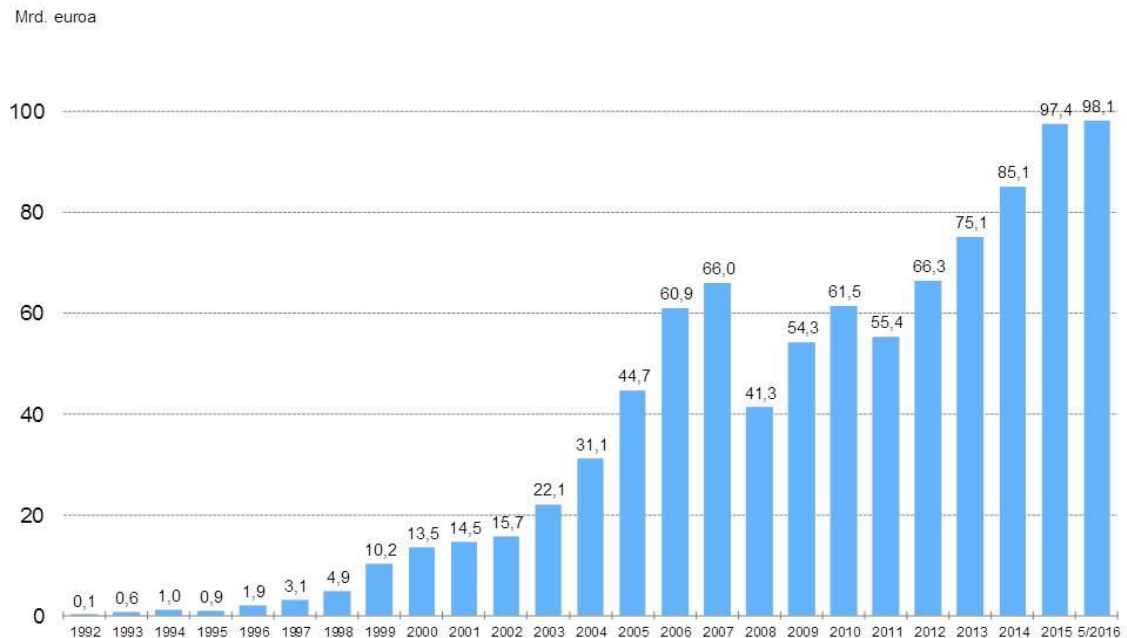
3.1 Sijoitusrahastomarkkinoiden kehitys

Ensimmäiset sijoitusrahastot rantautuivat Suomeen 1980-luvun loppupuoliskolla, kun uusi, sijoitusrahastot mahdollistava sijoitusrahastolaki astui voimaan vuonna 1987. Suureen suosioon ne eivät alussa kuitenkaan päässeet nousemaan, sillä sijoitusrahastojen ensimmäiset vuodet sekä peräti päivät olivat erittäin synkkiä. Ainoastaan neljä päivää rahastotoiminnan alkamisen jälkeen 19.10.1987 New Yorkin pörssin kohtasi romahdus, joka vaikutti voimakkaasti koko maailman pörssiin, mukaan lukien Suomeen. Tämän seurauksena myös rahasto-osuuksien arvot romahtivat, eikä se suinkaan kasvattanut rahastojen suosiota, päinvastoin. Sijoitusrahastoja oli nimittäin markkinoitu juuri niiden turvallisuutensa ansiosta. Siitä lähtien tuo surullisen kuuluisa päivä on tunnettu nimellä ”Black Monday”. Juuri kun pörssit olivat toipuneet tästä aiemmasta koettelemuksesta, Suomen talous kohtasi laman, joka aiheutti pörssin peräti kolme vuotta kestäneen alamäen vuosina 1990–1993. (Lindström 2013, 111–120.)

Sijoitusrahastotoiminta heräsi Suomessa varsin myöhään verrattaessa esimerkiksi Ruotsiin tai Yhdysvaltoihin. Länsinaapurissamme sijoitusrahastotoimintaa heräteltiin jo 1970-luvulla, kun vuonna 1974 ensimmäinen sijoitusrahastolaki astui voimaan. Yhdysvalloissa ensimmäinen sijoitusrahasto aloitti toimintansa jo peräti vuonna 1924. Suomessa sijoitusrahastot alkoivat kasvattaa suosiotaan vasta laman jälkeen vuosina 1993–1994. Uusia rahastoyhtiöitä sekä rahastoja perustettiin ja sijoitusrahastojen pääomat kehittyivät tasaista tahtia. Vuosien 1992 ja 1994 välillä Suomeen rekisteröityjen rahastojen yhteenlaskettu markkina-arvo kehittyi vaivaisesta 572 miljoonasta markasta aina 5 155 miljoonaan markkaan. Vuoden 1994 lopussa Suomeen oli rekisteröity yhteensä 15 rahastoyhtiötä ja 40 sijoitusrahastoa. (Lindström 2013, 111–132.)

Sijoitusrahastoihin sijoitettujen pääomien arvo on jatkanut nousuaan aina vuoteen 2007 asti, jonka jälkeen vuonna 2008 rahoitusmarkkinoita järjestyttännyt finanssikriisi aiheutti myös rahastojen pääomien putoamisen (Kuvio 2). Kriisin jälkeinen nousu on ollut tasaista, ja myös sijoitusrahastot ovat kasvattaneet

suosiotaan entisestään sijoittajien keskuudessa. Vuoden 2016 toukokuussa suomalaisiin sijoitusrahastoihin oli sijoitettuna lähes 100 miljardia euroa. (Suomen sijoitustutkimus 2016.)

Kuvio 2. Kotimaisten sijoitusrahastojen pääoman kehitys 1992–2016 (Suomen sijoitustutkimus 2016)

Sijoitusrahastot ovat Hiltusen mukaan nousseet myös nuorten tietoisuuteen. Hän kuitenkin toivoo, että rahastoista sekä muista säästämisen ja sijoittamisen vaihtoehtoista opetettaisiin perustietoutta enemmän myös kouluissa. Hänen mielestään ei olisi haittaa, mikäli esimerkiksi jo peruskoulun yhdeksännen luokan opetukseen tulisi mukaan myös tämän tyyppistä perustietämystä. (Hiltunen 2016.)

3.2 Sijoitusrahasto nuorelle

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan niin sanottua sijoitussalkkua, joka voi koostua esimerkiksi osakkeista, korkoinstrumenteista sekä muista arvopapereista. Rahaston omistavat siihen sijoittaneet yksityiset henkilöt, yritykset sekä muut yhteisöt. Puttonen ja Repo (2011, 30) kuvailevat sijoitusrahastoa niin sanottuna kollektiivisena instituutiona, joka on useiden eri sijoittajien muodostama. Sijoi-

tusrahasto tarjoaa mahdollisuuden omistajilleen hyödyntää suuren sijoittajan kustannustehokkuutta sekä asiantuntemusta. Sijoitusrahastossa kerätään yhteen sijoittajien varoja, jotka sijoitetaan useisiin eri arvopapereihin. Näin muodostuu rahasto, joka jakautuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. (Puttonen & Repo 2011, 30.)

Tavallisen kuluttajan ja nuoren aloittelevan piensijoittajan näkökulmasta sijoitusrahastoa voidaan kuvailla helppona sijoituskohteena. Jokaisella rahastolla on oma salkunhoitajansa, joka sijoittaa rahaston varat sen säännöissä määrättyihin ja sen sijoituspolitiikan mukaisiin sijoituskohteisiin. Sijoitusrahastojen salkunhoitajat ovat alansa ammattilaisia, jotka hoitavat rahaston arvopaperikaupankäynnin, jolloin osuuden omistajien ei tarvitse käyttää aikaansa markkinoiden seuraamiseen, elleivät he itse niin halua. Sijoitusrahastot sopivatkin erinomaisesti juuri nuorille aloitteleville sijoittajille sekä sijoittajille, jotka haluavat päästä helpolla ja pienellä rahalla osaksi sijoittamisen maailmaa (Karppinen 2016). Tästä helppoudesta usein tosin veloitetaan rahastosta riippuen erinäisiä maksuja. Näitä maksuja voivat olla esimerkiksi merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkiot, jotka vaihtelevat suuresti eri rahastojen välillä (Puttonen & Repo 2011, 56–57). Rahastojen kulurakenteesta kerron enemmän luvussa neljä. (Pesonen 2011, 113–116.)

3.3 Rahastosijoittamisen edut nuorille

Sijoitusrahastot tarjoavat muihin sijoituskohteisiin verrattuna huomattavia etuja. Nämä edut hyödyttävät erityisesti nuoria aloittelevia piensijoittajia, joilla sijoitettavat pääomat ovat pieniä, eikä tietämystä sijoittamista kohtaan välttämättä ole vielä päässyt kertymään. Yksi, ehkä jopa tärkein näistä eduista on riskien hajauttaminen. Sijoitusrahaston varat sijoitetaan useisiin eri kohteisiin siten, että koko sijoitukseen kohdistuva riski pienenee. Tämä on huomattava etu erityisesti piensijoittajille, jotka eivät muuten saisi sijoitussalkkuaan riittävästi hajautettua pienen sijoitettavan pääomansa takia. Jopa sijoitusrahastolaissa on määrätty, ettei sijoitusrahaston varoista saa sijoittaa enempää kuin yhtä kymmenesosaa saman liikkeeseenlaskijan arvopapereihin tai rahamarkkinavälineisiin (Sijoitusrahastolaki 224/2004 11:73.1 §). Esimerkiksi yhteen osakerahastoon sijoittava

tulee sijoittaneeksi vähintään kymmenen eri yhtiön osakkeisiin. Kahteen osake-rahastoon varansa sijoittavan riskien hajautus onkin jo huomattava. (Puttonen & Repo 2011, 36.)

Myös Hiltunen pitää hajautusta yhtenä tärkeimpänä sijoitusrahastojen etuna nuorta aloittelevaa sijoittajaa silmällä pitäen. Esimerkiksi hyvin hajautetun sijoitussalkun rakentaminen suorilla osakkeilla voi Hiltusen mukaan tulla kaupan-
käyntikulujen osalta sijoitusrahastoa kalliimmaksi. Sijoitusrahastojen avulla nuorella aloittelevalla sijoittajallakin on mahdollista päästä hyvin hajautettuun sijoituskoriin mukaan myös pienellä summalla. (Hiltunen 2016.)

Sijoitusrahaston riskien hajauttaminen vähentää siis huomattavasti yksittäiseen sijoituskohteeseen kohdistuvaa riskiä, eikä yksittäisen sijoituskohteen arvon putoaminen tarkoita koko sijoituksen arvon romahtamista. Lisäksi hyvin kansainvälisesti hajautettu sijoitussalkku pienentää valuuttakurssiin kohdistuvaa riskiä eli valuuttakurssiriskiä, mikäli rahaston varat on sijoitettu usealle eri valuutta-alueelle. On hyvä kuitenkin muistaa, ettei sijoitusrahastokaan pysty suojaamaan sijoittajaa osake- ja korkomarkkinoiden romahdukselta, sellaisen kohdalle sattuesssa. Tällä tarkoitetaan markkina- eli kurssivaihteluiden riskiä. (Pesonen 2011, 116–117.)

Toinen tärkeä rahastosijoittamisen etu on hyvä rahaksimuutettavuus eli likviditeetti. Se tarkoittaa sitä, että rahasto-osuudet ovat lunastettavissa jokaisena pankkipäivänä, eikä niitä ole esimerkiksi sidottuna mihinkään määräaikaan. Kun lunastat rahasto-osuutesi, ovat rahat tililläsi jo parissa päivässä. (Puttonen & Repo 2011, 36.) Vastaavasti myös rahasto-osuuksien merkintä eli ostaminen onnistuu helposti jokaisena pankkipäivänä. Rahastosijoitusten hyvä likviditeetti tuo etua sijoittajalle erityisesti niissä tilanteissa, joissa sijoitukset on realisoitava eli muutettava rahaksi ennen aikaisesti. Esimerkiksi useiden pankkien tarjoamat määräaikaistalletukset sekä pääomaturvatut sijoitukset ovat sidottuina tiettyyn määräaikaan. Tämä tarkoittaa sitä, että sijoitetut varat ovat sidottuina sijoitukseen jopa useiksi vuosiksi, eikä niiden lunastaminen välttämättä ole mahdollista kesken talletusajan. Mikäli ennen aikainen lunastaminen kuitenkin on mahdollista, leikkaa se varmasti palan mahdollisesta tuotosta. (Pesonen 2011, 90–91, 138–139.)

Karppinen painottaa sijoitusrahastojen hyvän likviditeetin tärkeyttä erityisesti nuorille sijoittajille. Nuorten on Karppisen mukaan pystyttävä elämään elämänsä rytmissä, jolloin esimerkiksi yllättävien menojen sattuessa kohdalle voi sijoitusrahastoon sijoitetut varat tarvittaessa lunastaa. Karppinen kuitenkin huomauttaa, että nuoren on hyvä pysytellä sijoitussuunnitelmassaan ja turvautua kerrytettyihin säästöihin vasta tarpeen vaatiessa. (Karppinen 2016.)

Kolmas, erityisesti nuoria aloittelevia piensijoittajia hyödyttävä etu on sijoitusrahastojen asiantuntemus sekä helppohoitoisuus. Sijoitusrahaston salkunhoitajat ovat ammattilaisia, jotka tekevät sijoituspäätökset sijoittajan puolesta. Heidän palkkansa sekä peräti työpaikkansa voivat olla riippuvaisia sijoitusrahaston menestymisestä, joten heidän on pyrittävä täydellisyyteen jokaisessa sijoituspäätöksessään. Tämän ansiosta sijoitusrahastot ovatkin erityisen helppohoitoisia, eivätkä ne vaadi rahasto-osuuden omistajilta juurikaan aktiivisuutta markkinoiden seuraamisessa. Toki lopullisen päätöksen rahasto-osuuden merkinnästä tekee viimekädessä sijoittaja itse, joten erilaisiin sijoitusrahastoihin tutustumiseen kannattaa käyttää aikaa ennen niiden merkitsemistä. (Puttonen & Repo 2011, 36–37.)

Muita etuja ovat sijoitusrahastojen verottomuus sekä säästöt kaupankäyntikustannuksissa. Sijoitusrahastot eivät kuulu niin sanottuun verovelvollisuuden piiriin, eikä niiden tarvitse maksaa esimerkiksi myyntivoittoveroa käydessään kauppaa arvopapereilla. Tällä tavoin mahdollinen verojen maksaminen lykkääntyy vasta siihen vaiheeseen, kun rahasto-osuuden omistaja lunastaa osuutensa, jolloin hän maksaa mahdollisen myyntivoittoveron. Enemmän sijoitusrahastojen verotuksesta kerron luvussa neljä. Sijoitusrahastot säästävät kaupankäyntikustannuksissa huomattavasti myös käydessään kauppaa arvopapereilla suuremmissa erissä. Sijoitusrahastot avaavat sijoittajalle myös mahdollisuuden päästä sellaisille markkinoille, johon hänellä ei välttämättä muuten olisi pääsyä. (Puttonen & Repo 2011, 36–37.)

3.4 Rahastosijoittamisen riskit nuorille

Kuten kaikkeen muuhunkin sijoittamiseen, myös rahastosijoittamiseen liittyy aina riskejä. Sijoitusrahasto-osuuden arvo voi joko nousta tai laskea, eikä sijoi-

tusrahaston aiempi menestys takaa sen menestymistä myös tulevaisuudessa. Kuten sanottua, tuotto ja riski kulkevat usein käsi kädessä, joten suurempaa tuottoa tavoittelevan sijoittajan on myös kyettävä ottamaan sijoituksissaan enemmän riskiä. Tämä tarkoittaa usein sitä, että sijoituksen arvon heilahdellessa paljon, sisältää se myös enemmän riskiä. Hyvässä tapauksessa sijoitus voi tuottaa hyvin, mutta on vastaavasti myös mahdollista, että sijoitus tuottaa tappiota. (Finanssivalvonta 2011.)

Merkittävin sijoitusrahastoihin liittyvä riski on systemaattinen riski, joka tunnetaan myös nimellä markkinariski. Sillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sijoitusrahaston arvo laskee samalla, kun salkun sisältämien sijoituskohteiden arvo laskee. Markkinariski sisältää myös yleisten markkinaheilahdusten vaikutuksen yksittäisiin sijoituskohteisiin, joka puolestaan tarkoittaa sitä, että esimerkiksi yksittäisen osakkeen arvo todennäköisesti romahtaa, mikäli markkinat romahtavat. Juuri näin kävi esimerkiksi päivänä nimeltä Black Monday 19. lokakuuta 1987, jolloin koko maailman osakekurssit sukelsivat. Markkinariskiä pyritään pienentämään varojen hajauttamisella, jolloin yksittäisen sijoituskohteen arvonalasku ei välttämättä romahduta koko sijoitusrahaston arvoa. Täytyy kuitenkin muistaa, ettei hajauttaminenkaan poista systemaattista riskiä kokonaan, vaan se on aina läsnä myös hyvin hajautetuissa sijoitusrahastoissa. (Malkiel 1999, 221–224.)

Lähinnä korkorahastoihin merkittävimmin vaikuttavaa riskiä kutsutaan korkorisikiksi. Se tarkoittaa sitä, että mikäli korot nousevat, voi korkorahaston arvo merkittävästi laskea (Finanssivalvonta 2011). Tämän saivat korkorahastoihin sijoittaneet suomalaiset oppia niin sanotusti kantapäähän kautta, kun vuoden 1995 jälkeen korot nousivat yllätyksellisesti kansainvälisillä markkinoilla (Puttonen & Repo 2011). Korkojen nousu heijastui korkorahastojen arvon merkittävänä laskuna. Joukkolainoihin sijoittavaan korkorahastoon liittyy lisäksi myös luottoriski. Mikäli joukkolainan liikkeellelaskijan kyvyn suoriutua veloistaan katsotaan heikentyneen, voivat sijoittajat vaatia korkeampaa korkoa luottoriskin kasvaessa. Tämän seurauksena joukkolainan arvo laskee, joka puolestaan heijastuu korkorahaston arvon laskuna. (Finanssivalvonta 2011.)

Erityisesti osakerahastoihin sekä yhdistelmärahastoihin kohdistuu lisäksi myös yritysrisi, jolla tarkoitetaan itse yrityksen menestyksen vaikutusta rahaston arvonvaihteluun. Mikäli yritys menestyy huonosti, sen osakkeiden arvo todennäköisesti laskee, jonka seurauksena myös rahasto-osuuksien arvo laskee (Sijoitusrahastot.org 2013). Sijoitusrahaston salkunhoitajan vaikutusta rahaston arvonvaihteluun kutsutaan puolestaan aktiiviriskiksi (Finanssivalvonta 2011). Sillä voidaan kuvata salkunhoitajan menestystä verrattuna esimerkiksi rahaston vertailuindeksiin, joihin sijoitusrahastojen tuottoja yleensä verrataan. Aktiivista riskiä kuvataan myös nimellä tracking error (Puttonen & Repo 2011). Yksi huomiioon otettava riski on valuuttariski, mikäli rahasto sijoittaa muualle kuin euroalueelle. Se voi näkyä esimerkiksi sijoituksen valuuttakurssin heikkenemisenä, jonka seurauksena rahaston arvo laskee (Pesonen 2011).

Hiltunen muistuttaa, että sijoitusrahastoja on olemassa eri riskiprofiileille. Hänen mukaansa on pankin sijoitusneuvojan tehtävä kartoittaa sijoittamista aloittavan nuoren riskiprofiili ja tarjota sitten siihen sopivaa rahastoa. Hiltusen mukaan kaikille pitäisi kyllä löytyä riskiltään sopiva rahasto. Rahastosijoitusta ei ainakaan tämän takia kannata jättää siis tekemättä. (Hiltunen 2016.)

4 SIJOITUSRAHASTOT

4.1 Sijoitusrahastojen toimintaperiaatteet ja säännöt

Kuten on tullut jo todettua, sijoitusrahastojen toimintaperiaate on varsin yksinkertainen. Sijoittajien varat kerätään yhteen ja ne sijoitetaan eri arvopapereihin. Näin muodostuu rahasto, joka jakautuu yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Toimintaa hallinnoi osakeyhtiömuotoinen rahastoyhtiö, jonka toimintaa sääntelee sijoitusrahastolaki. Rahastoyhtiöllä voi olla omistuksessaan useita eri sijoitusrahastoja. Rahastoyhtiö hallinnoi sijoittajien varoja, mutta se ei voi kuitenkaan sekoittaa niitä oman omaisuutensa kanssa. Näin ollen rahasto-osuudenomistaja ei voi joutua missään tilanteessa vastaamaan sijoittamillaan varoilla rahastoyhtiön omista vastuista, eikä niitä voi ulosmitata rahastoyhtiön omista veloista. (Puttonen & Repo 2011, 53–54.)

Sijoitusrahastolaki edellyttää, että jokaisella sijoitusrahastolla on oltava säännöt, jotka myös Finanssivalvonta vahvistaa. Poikkeuksena ovat niin sanotut vaihtoehtorahastot, joiden toimintaa ei ole laissa säännelty, vaan ne voivat sijoittaa käytännössä lähes mihin tahansa. Säännöissä on määritelty muun muassa sijoitusrahaston sijoituspolitiikka, sijoituskohteet sekä perittävät kulut. Sijoituspolitiikalla tarkoitetaan sijoitusrahaston varojen sijoitusperiaatteita sekä rahaston tyyppiä. Sijoitusrahaston säännöissä on kerrottu myös rahaston varojen hajauttamisesta, johon sijoitusrahastolaissa on määritetty omat rajoitteensa. Perinteisessä sijoitusrahastossa on esimerkiksi oltava vähintään 16 liikkeeseenlaskijan arvopapereita, joten rahaston on huolehdittava varojen riittävästä hajauttamisesta. (Finanssivalvonta 2014.)

Jokaisesta rahastosta on sääntöjen lisäksi julkistettava avaintietoesite sekä rahastoesite, joista löytyvät tiedot muun muassa rahaston tuotosta, riskeistä sekä palkkioista. Avaintietoesite on enintään kahden sivun mittainen tietopaketti, josta löytyvät kaikki sijoitusrahaston tiedot selkeästi ymmärrettävällä kielellä. Avaintietoesite sisältää muun muassa tiedot rahaston sijoituspolitiikasta, riskeistä, perittävistä palkkioista, historiallisesta tuotosta sekä rahaston riskin ja tuoton suhteesta. Rahastoesitteestä puolestaan löytyy edellisten tietojen lisäksi tiedot

rahastoyhtiöstä ja sen hallinnosta, varojen säilytysyhteisöstä sekä varojen arvostamista koskevista säännöistä. (Finanssivalvonta 2014.)

4.2 Sijoitusrahastojen kulut

Kuten kaikessa sijoittamisessa yleensä, myös sijoitusrahastoissa on omat kulusensa. Nämä kulut voivat vaihdella eri sijoitusrahastojen ja rahastoyhtiöiden välillä merkittävästikin. Tämän vuoksi nuoren aloittelevan sijoittajan kannattaakin tutustua tarkoin eri sijoitusrahastoissa perittäviin kuluihin, jotka on mainittava muun muassa rahastoesitteessä. Suuret kulut tarkoittavat sijoitusrahastosta saatavan tuoton pienenemistä, joten pitkällä aikavälillä kulujen merkitys kasvaa entisestään. Vaikka sijoitusrahastosta perittävät kulut olisivatkin korkeat, ei se valitettavasti aina tarkoita, että rahaston tuotto olisi hyvä. Kulut peritään aina, oli rahaston tuotto mikä tahansa. (Pesonen 2011, 121–122.)

Mitä kuluja nuoren aloittelevan piensijoittajan tulisi sitten huomioida sijoitusrahastoja vertaillessaan? Ensimmäisenä sopivaa sijoitusrahastoa etsiessä tulee vastata rahaston merkintä- ja lunastuspalkkiot. Merkintäpalkkiolla tarkoitetaan yleensä prosentuaalista maksua, joka peritään rahasto-osuuksia ostaessa eli rahastoon mentäessä. Lunastuspalkkiolla puolestaan tarkoitetaan maksua, joka peritään rahasto-osuuksia myyessä eli rahastosta lähtiessä. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat suomalaisissa sijoitusrahastoissa tyypillisesti yhden prosentin luokkaa merkintä- tai lunastussummasta (Pesonen 2011, 121–122). Joissakin rahoituslaitoksissa merkintä- ja lunastuspalkkiota ei peritä lainkaan, mutta toisissa rahastoissa puolestaan merkintäpalkkiot voivat olla korkeimmillaan jopa 5,75 prosenttia. Joissakin sijoitusrahastoissa voidaan kannustaa myös pitkäjänteisyyteen laskemalla perittävää lunastuspalkkiota sitä mukaa, mitä pidempään rahasto-osuuksiaan pitää. Mikäli sijoittaja haluaa vaihtaa rahasto-osuutensa saman rahastoyhtiön toiseen rahastoon, peritään siitä yleensä niin sanottu kiinteä vaihtopalkkio. (Malkiel 1999, 399.)

Merkittävimmät kulut syntyvät rahastoyhtiöiden perimistä hallinnointi- ja säilytyspalkkioista. Ne on ilmoitettu rahaston tiedoissa joko yhdessä tai erikseen. Hallinnointipalkkio määritellään aina vuosittain tiettyinä prosenttilukuna, joka lasketaan ja vähennetään sijoitusrahaston arvosta päivittäin. Hallinnointipalkkiot

vaihtelevat paljon eri sijoitusrahastojen välillä. Esimerkiksi matalan riskin korko-rahastoissa perittävät hallinnointipalkkiot voivat olla jopa alle 0,1 prosentin, kun taas aktiivisesti hoidetun osakerahaston palkkiot voivat olla peräti yli 3 prosenttia. Perittävä palkkio onkin usein riippuvainen siitä, kuinka paljon rahaston sisällä käydään kauppaa. Aktiivinen arvopaperikaupankäynti lisää kaupankäyntikustannuksia, joka puolestaan näkyy kasvavina hallinnointipalkkioina. Hallinnointipalkkio kattaa lähes kaikki rahaston hallinnoinnista ja sijoitustoiminnasta koituvat kulut. Säilytyspalkkio puolestaan pitää sisällään varojen säilytyksestä sekä hallinnoinnista koituneet kulut. Säilytyspalkkio on rahastoyhtiöstä riippuen noin 0,2–0,3 prosentin luokkaa, joten se ilmoitetaan usein yhdessä hallinnointipalkkion kanssa. Hallinnointipalkkio voi joissakin rahastoissa olla riippuvainen myös rahaston tuotosta. Näissä tapauksissa kyseinen palkkio määritellään yleensä tietyn tuoton ylittävästä tuotosta ilmoitetulla ajanjaksolla. Mitä paremmin rahasto tuottaa, sitä enemmän sijoittaja maksaa siitä palkkioita. (Finanssivalvonta 2012a.)

Monet rahastoyhtiöt ilmoittavat usein myös sijoitusrahastojensa vuosittaiset juoksevat kulut. Toiselta nimeltään ne tunnetaan TER-lukuna (Total Expenche Ratio), joka kertoo lähes kaikki rahastosta perittävät kulut lukuun ottamatta kaupankäyntikuluja sekä mahdollisia tuottosidonnaisia palkkioita. Tämä helpottaa nuorta erityisesti eri sijoitusrahastojen vertailussa. Vielä tarkempi, erityisesti rakkaassa länsinaapurissamme toimivissa rahastoyhtiöissä käytössä oleva TKA-luku (Total Kostnads Andel) kertoo puolestaan lähes kaikki rahaston pääomasta maksettavat kulut mukaan lukien kaupankäyntikulut. TKA-luku kuitenkin ilmoitetaan suomalaisista rahastoista valitettavan harvoin. (Pesonen 2011, 122.)

Vaikka rahastoista perittävät kulut saattavatkin kuulostaa monen korvaan turhalta rahastukselta, Karppinen kuitenkin muistuttaa, miten hyvää palvelua nuori aloitteleva sijoittaja saa kyseisellä hinnalla. Hänen ei itse tarvitse seurata markkinoiden liikkeitä, jollei itse niin halua, vaan salkunhoitaja tekee sen hänen puolestaan. Se tekee sijoittamisesta ja sen aloittamisesta erityisen helppoa. (Karppinen 2016.)

4.3 Sijoitusrahastotyypit

Kotimaisia sijoitusrahastoja oli vuosien 2015–2016 vaihteessa runsaat 457 kappaletta (Finanssialan Keskusliitto 2015, 4). Tähän mahtuu monen tyyppistä rahastoa, joten sijoitusrahastojen luokittelua helpottamaan ne jaotellaankin usein pääsääntöisesti niiden sijoituskohteiden valinnan perusteella viiteen eri luokkaan seuraavasti: lyhyen koron rahastot, pitkän koron rahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot ja erikoissijoitusrahastot. Korkorahastot sekä yhdistelmärahastot ovat riskiltään pienimmät, mutta niiden tuotto-odotuksenkin voidaan olettaa olevan pienempi. Osakerahastojen sekä erikoissijoitusrahastojen riskin katsotaan puolestaan olevan korkeampi, mutta samalla myös niiden tuotto-odotus on suurempi. (Suomen Pörssisäätiö 2015, 7–10.)

Lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti lyhyen koron sijoituksiin. Tämä tarkoittaa, että sijoitukset kohdistuvat usein esimerkiksi valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten tai yritysten korkopapereihin, joiden laina-aikaa on jäljellä korkeintaan vuoden verran (Pesonen 2011, 129). Riskisyydeltään lyhyen koron rahastot ovat sijoitusrahastoista pienimmät, mutta eivät niiden tuotto-odotuksetkaan päästä huimaa. Näiden matalan riskin rahastojen hallinnointikustannukset ovat yleensä varsin pieniä, ja ne ovat suosittuja sijoittajien keskuudessa, jotka etsivät väliaikaista turvaa sijoitettaville varoilleen ennen niiden sijoittamista paremman tuotto-odotuksen sijoituksiin (Investopedia 2016). Lyhyen koron rahastot ovat viime vuosien aikana menettäneet suosiotaan pienisijoittajien keskuudessa, koska ne seuraavat Euroopan keskuspankin ohjauskorkojen kehitystä hyvin tarkkaan. Koska ohjauskorot ovat tällä hetkellä negatiiviset, eivät lyhyen koron rahastotkaan pysty tekemään tuottoa (Möttölä 2015).

Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pääosin pitkäaikaisiin, juoksuajaltaan yli vuoden mittaisiin joukkolainoihin. Näitä joukkolainoja voivat olla esimerkiksi valtioiden, julkisyhteisöjen sekä yritysten liikkeellelaskemat joukkolainat. Pitkän koron rahastot luokitellaan usein joko sijoituksen maantieteellisen kohteen mukaan tai vaihtoehtoisesti sen mukaan, sijoittaako rahasto valtionlainoihin vai yrityslainoihin. Toiselta nimeltään valtionlainoihin sijoittavia rahastoja voidaan kutsua myös obligaatorahastoiksi ja yrityslainoihin sijoittavia rahastoja yrityskorkorahastoiksi. Yrityslainoihin sijoittavat sijoitusrahastot jaotellaan lisäksi sijoi-

tuskohteen yritysrisikin mukaan luokiteltuun yritysrisikkiin sekä korkeariskisiin (High Yield) yrityslainoihin. Nämä korkean riskin ja alhaisen luottoluokituksen yrityslainat omaavat korkean tuotto-odotuksen, mutta samalla ne sisältävät merkittävän korkean riskin. (Pesonen 2011, 129–131.)

Osakerahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti pääasiassa osakkeisiin sekä osakesidonnaisiin arvopapereihin. Osakerahastojen kautta nuorella aloittelevalla piensijoittajallakin on mahdollista päästä osalliseksi hyvin hajautettuun sijoitussalkkuun ilman suurempia aloituspääomia. Osakerahastot on usein jaoteltu esimerkiksi yhtiöiden maantieteellisen sijainnin, toimialan tai yhtiön koon perusteella. Esimerkkinä Nordea Funds Oy:n hallinnoima Nordea Euroopan Pienet Yhtiöt -osakerahasto, joka sijoittaa pääasiassa vakaiden länsieurooppalaisten pienten ja keskisuurten yritysten osakkeisiin (Nordea 2016). Osakerahastoja suositellaan erityisesti pidempiaikaiseen sijoittamiseen, koska rahasto-osuuksien arvonheilahtelut voivat olla suuria lyhyellä aikavälillä. Osakerahastoihin sisältyvä riski on korkea, mutta samalla myös niiden tuotto-odotus on korkea. Hyvän hajauttamisen vuoksi osakerahastot ovat esimerkiksi suoria osakesijoituksia turvallisempi vaihtoehto. (Alexandria Pankkiiriliike 2016.)

Yhdistelmärahastot ovat ikään kuin korkorahastojen ja osakerahastojen yhdistelmä, jotka sijoittavat varansa sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin sijoituskohteisiin. Tällä tavoin sijoitusten painopistettä voidaan tarvittaessa muuttaa markkinatilanteiden vaihdellessa. Painoarvot osake- ja korkosijoitusten välillä sekä niiden vaihtelurajat on usein määritelty sijoitusrahaston säännöissä. Mikäli rajoja ei ole erikseen määrätty, voi rahasto käytännössä sijoittaa kaikki varansa esimerkiksi pelkkiin osakkeisiin. Yhdistelmärahastot ovat oiva vaihtoehto sijoittajalle, joka haluaa valmiiksi hyvin hajautetun sijoitussalkun yhdessä paketissa. Yhdistelmärahastot ovatkin sijoitusrahastotutkimuksen (Finanssialan Keskusliitto 2015, 7) mukaan suosituin rahastosijoittajien omistama sijoitusrahastotyyppi. (Puttonen & Repo 2011, 70.)

Erikoissijoitusrahastot puolestaan voivat poiketa muista rahastoista sijoituskohteidensa sekä varojen hajauttamisen osalta. Erikoissijoitusrahastoja ovat esimerkiksi muihin sijoitusrahastoihin sijoittavat rahasto-osuusrahastot, aktiivisesti johdannaisia sijoitustoiminnassaan käyttävät vipurahastot sekä absoluuttiseen

tuottoon pyrkivät ja markkinariskeiltä suojautuvat Hedge fund -rahastot. Rahasto-osuusrahastot sijoittavat varansa siis toisiin sijoitusrahastoihin, joten niiden riski verrattuna muihin sijoitusrahastoihin on pienempi. Useista rahastoista perittävät hallinnointipalkkiot voivat kuitenkin pienentää rahasto-osuusrahaston tuottoa. (Puttonen & Repo 2011, 70–73.)

Molemmat haastattelemanani asiantuntijat nostivat esille myös niin sanotut eettiset rahastot. Eettisesti sijoittavan sijoitusrahaston teemana voi olla esimerkiksi kestävä kehitys tai ilmasto. Tämän tyyppiset rahastot ovatkin nostaneet suosiotaan erityisesti nuorten keskuudessa, ja haastattelemanani asiantuntijat ennustivat niiden suosion kasvavan myös tulevaisuudessa. (Hiltunen 2016; Karppinen 2016.)

4.4 Sijoitusrahastojen verotus

Sijoitusrahastoista saatavat tuotot luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi. Vuodesta 2015 lähtien enintään 30 000 euron suuruisesta pääomatulosta verotetaan 30 prosentin pääomatulovero. 30 000 euron ylittävästä osasta maksetaan puolestaan 34 prosentin korotettu pääomatulovero. Sijoittajan on hyvä kuitenkin huomioida, että verotuksen yksityiskohdat voivat muuttua jopa vuosittain, joten vuoden 2017 tammikuussa tämän hetkinen tieto voi olla jo vanhentunutta. (Suomen Pörssisäätiö 2016, 2–3, 8.)

Mikäli rahastosijoittaja omistaa rahastosta niin sanottuja kasvuosuuksia, rahaston tuottoja ei jaeta sijoittajille, vaan ne sijoitetaan takaisin rahastoon. Tällöin rahastosta mahdollisesti saatava tuotto verotetaan myyntivoittona vasta rahasto-osuuden myynnin yhteydessä. Mikäli osuuksia ostetaan ja myydään erissä, katsotaan pääsääntöisesti aina ensiksi ostetut osuudet myös myydyiksi ensimmäisenä. Tätä kutsutaan niin sanotuksi FIFO-periaatteeksi (First In, First Out). Jos kyseessä on puolestaan niin sanottuja tuotto-osuuksia, maksavat ne osuuden omistajille vuotuista tuottoa, joka verotetaan aina tuoton maksun yhteydessä. Sijoittajan itsensä ei tarvitse huolehtia veron maksamisesta, vaan se vähennetään aina rahasto-osuuden arvosta, kun osuus lunastetaan tai kun siitä maksetaan tuottoa. (Puttonen & Repo 2011, 75–76.)

Sijoittajan täytyy huolehtia, että rahastoyhtiö on ilmoittanut verottajalle kaikki myyntivoitot tai -tappiot vuosittaista veroilmoitusta varten. Myyntivoittoa syntyy, kun rahasto-osuuksia myydään niiden hankintahintaa korkeammalla hinnalla. Myyntitappiota syntyy puolestaan, kun osuuksia myydään alhaisempaan hintaan kuin ne oli ostettu. Mikäli sijoittaja myy vuoden aikana korkeintaan 1 000 euron edestä rahasto-osuuksiaan, niistä saatava voitto on verovapaata riippumatta siitä kuinka paljon osuudet ovat tuottaneet voittoa. Tämä edellyttää kuitenkin sen, ettei sijoittaja saa saman vuoden aikana muita pääomatuloja. Myyntitappiot on mahdollista vähentää verotuksessa kuluvan vuoden sekä viiden seuraavan vuoden aikana mahdollisesti syntyvistä myyntivoitoista. (Suomen Pörssisäätiö 2016, 22–25.)

Hiltunen muistuttaa, että sijoitusrahastoista saatavat myyntivoitot ovat nuorelle sijoittajalle verotettavaa tuloa. Tämä voi nuorella opiskelijalla mahdollisesti vaikuttaa esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen myöntämään opintotukeen. Veroseuraamuksia ei kuitenkaan tule ennen kuin nuori lunastaa mahdollisia myyntivoittoa. (Hiltunen 2016.)

5 SIJOITUSVAKUUTUS NUORELLE

5.1 Sijoitusvakuutus

Sijoitusvakuutus on henkivakuutusyhtiön kanssa tehtävä, yleensä määräaikainen henkivakuutussopimus. Mitään tekemistä sillä ei tosin ole perinteisten henkivakuutusten kanssa, vaan sijoitusvakuutuksen sisällä sijoittaja pyrkii kerryttämään varallisuuttaan valitsemiensa sijoitusten avulla. Käytännössä kaikilla rahoituslaitoksilla on omat henkivakuutusyhtiönsä, kuten esimerkiksi OP Ryhmän OP-Henkivakuutus Oy, Nordean Nordea Henkivakuutus Suomi Oy sekä Handelsbankenin SHB Liv Henkivakuutusyhtiö. Nimiä rakkaalla lapsella on useita, ja hieman yhtiöstä riippuen sitä voidaan kutsua esimerkiksi säästö- ja sijoitusvakuutukseksi tai säästö- ja sijoitushenkivakuutukseksi. Säästövakuutuksiksi kutsutaan usein henkivakuutusta, johon säästetään rahaa säännöllisesti, kuten esimerkiksi kuukausittain. Sijoitusvakuutuksista puhutaan yleensä silloin, kun henkivakuutukseen sijoitetaan yksi tai useampi suurempi kertamaksu. (Finanssivalvonta 2012b.)

Sijoitusvakuutus on aina vakuutuksenottajan ja vakuutusyhtiön välinen sopimus, joka solmitaan yleensä tietyksi määräajaksi, kuten esimerkiksi viideksi vuodeksi kerrallaan. Vakuutuksenottajalla on kuitenkin usein mahdollista jatkaa sopimusta niin halutessaan. Tämän takia ne soveltuvatkin pidempiaikaiseen sijoittamiseen. Sijoitusvakuutus on aina henkilökohtainen, ja vakuutetuksi nimetään aina yksi henkilö. Sopimukseen lisätään kuitenkin lähes poikkeuksetta aina henkivakuutusturvan edunsaaja, jolle kuolemantapauksessa maksetaan vakuutuksen mukainen henkivakuutuskorvaus. Edunsaaja voi olla esimerkiksi vakuutetun lähiomainen. Edunsaajan määrittäminen kirjallisesti on erityisen tärkeää, koska se menee jopa testamentin edelle korvauksia jaettaessa. Mikäli edunsaajaa ei sopimuksessa ole määritetty, jäävät säästetyt varat vakuutusyhtiölle kuolemantapauksen sattuessa. (Finanssivalvonta 2013.)

Sijoitusvakuutus voi olla joko sijoitussidonnainen vakuutus, laskuperustekorkoinen vakuutus tai näiden kahden sekoitus. Tästä määräytyy koko sijoitusvakuutuksen tuotto. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen ideana on, että vakuutuksenottaja itse valitsee sijoituskohteet, jotka haluaa sijoitusvakuutukseensa liittää. Va-

kuutettu voi myös vaihdella sijoituskohteita sekä niiden painotussuhteita vakuutuksen sisällä sopimuksen voimassaolon aikana. Sijoitusvakuutuksen tuotto määräytyy siten puhtaasti sen mukaan, miten hyvin sijoituskohteiden arvo kehittyy. Vakuutettu maksaa vakuutusyhtiölle vakuutusmaksuja, jotka vakuutusyhtiö sijoittaa vakuutetun valitsemiin sijoituskohteisiin vakuutetun valitsemalla painotuksella. Näin ollen sijoitukset eivät ole vakuutetun vaan henkivakuutusyhtiön omistuksessa. Laskuperustekorkoisessa vakuutuksessa puolestaan henkivakuutusyhtiö päättää varojen sijoittamisesta, ja säästöjä hyvitetään vakuutetulle esimerkiksi kuukausittain tietyn kiinteän koron sekä asiakashyvityksen mukaan. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa vakuutusyhtiö kantaa kokonaan riskin sijoituskohteiden arvonkehityksestä. (Finanssivalvonta 2012b.)

5.2 Rahastoja vakuutuksen kautta

Nykypäivänä sijoitusvakuutuksen sisälle voi vakuutusyhtiöstä riippuen käytännössä laittaa koko rahoituslaitoksen oman tarjonnan (Karppinen 2016). Se tarkoittaa sitä, että nuori sijoittaja voi valita sijoitusvakuutuksensa sisälle esimerkiksi sijoitusrahastoja, joukkovelkakirjalainoja, pääomasuojattuja sijoituksia, valmiita henkivakuutusyhtiön valitsemia osakekoreja, erilaisia korkosijoituksia ja joissain tapauksissa jopa suoria osakkeita. Yleisin sijoitusvakuutuksen sisältö on kuitenkin suomalaisten sijoitusrahastojen rahasto-osuudet. (Kangas 2015, 73–75.)

Sijoitusvakuutuksen kautta tehtävien rahastosijoitusten avulla nuori aloitteleva sijoittaja välttyy rahastojen merkintä- ja lunastuspalkkioilta. Sijoittaja päättää ja sopii yhdessä vakuutusyhtiön kanssa, mihin rahastoihin vakuutusmaksuista kertyneet varat sijoitetaan. Näin sijoittajan tarvitsee vain maksaa vakuutusyhtiölle vakuutusmaksuja, jotka vakuutusyhtiö sijoittaa sovitun mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että sijoitusvakuutuksen sisällä tehdyistä rahasto-osuuksien ostoista ja myynneistä ei sijoittajan tarvitse maksaa ollenkaan merkintä- tai lunastuspalkkioita. Toisaalta monet henkivakuutusyhtiöt perivät jonkin näköistä kuormituspalkkiota, joka vähennetään aina jokaisesta sijoitusvakuutukseen tehdystä vakuutusmaksusta. Nämä palkkiot suomalaisissa henkivakuutusyhtiössä ovat yleensä noin 1 prosentista 2,5 prosenttiin. Nuoren sijoittajan on kuitenkin hyvä muistaa, että rahasto-osuuksien vaihtaminen sekä niiden myyminen puolestaan

on ilmaista toisin kuin esimerkiksi suorissa rahastosijoituksissa. (Kangas 2015, 68–69.)

5.3 Sijoitusvakuutuksen verohyödyt

Yksi syy sille, miksi nuoren aloittelevan sijoittajan kannattaisi valita sijoitusvakuutus ennemmin kuin esimerkiksi suora rahastosijoitus, on ehdottomasti sijoitusvakuutuksen verotehokkuus. Tässä kohtaa sijoitusvakuutus poikkeaa hyvin paljon suorista sijoituksista, eli sijoituksista, joita ei tehdä niin sanotun sijoitusvakuutuksen kautta. Sijoitusvakuutuksen avulla nuoren sijoittajan on mahdollista esimerkiksi lykätä verotuksen realisointia eli verojen maksamista. Sijoitusvakuutuksen sisällä on sijoittajalla mahdollista myös siirrellä varojaan sijoituskohteesta toiseen ilman veroseuraamuksia. Sijoitusvakuutuksesta tehtävät nostot puolestaan vähennetään aina ensimmäisenä sijoitetusta pääomasta ja mahdolliset tuotot jätetään kasvamaan korkoa. Huomioitavaa on, ettei tästä nostetusta pääomasta makseta veroja ollenkaan, vaan sijoittaja maksaa veron vasta mahdollisesti nostamistaan tuotoista. (Lindström 2015.)

Mikäli nuori käy paljon kauppaa ja vaihtelee sijoituskohteita vakuutuksen sisällä, hän pystyy tehokkaasti lykkäämään mahdollisten voittojen verotusta. Sijoitusvakuutuksen sisällä tehdyistä sijoituksien muutoksista ei sijoittajan tarvitse maksaa ollenkaan mahdollista myyntivoittoveroa, vaan koko tuotto sijoitetaan uudelleen kasvamaan korkoa. Tämän on mahdollista sen takia, että vakuutuksen sisällä olevat sijoituskohteet eivät varsinaisesti ole itse vakuutuksenottajan, vaan vakuutusyhtiön omistuksessa. Sijoituksista kertynyt tuotto on siis vakuutusyhtiön tuloa. Mahdollisista voitoista ei siten realisoidu verotettavaa tuloa vakuutuksenottajalle. Pitkällä aikavälillä tämä hyöty sekä kasvanut korko voi olla jopa huomattava. (Verohallinto 2013.)

Toinen merkittävä veroetu sijoitusvakuutuksessa on sen pääoman verotus. Vielä ainakin tänä päivänä nuori voi nimittäin nostaa vakuutuksestaan sinne laittamiaan pääomia verottomana. Sijoitusvakuutuksesta nostetaan Hiltusen mukaan aina ensimmäisenä sinne sijoitettuja pääomia ja vasta sen jälkeen sijoituksista kertyneitä tuottoja. Ainoastaan sijoituksista saatava tuotto on pääomatuloveron alaista tuloa, kun sitä nostetaan vakuutuksen sisältä. (Hiltunen 2016.)

Vielä toistaiseksi sijoitusvakuutusta on pystynyt käyttämään hyödyksi myös perintöverosuunnittelussa. Vaikka vuoden 2013 alusta muuttunut sijoitusvakuutusten verotus poisti mahdollisuuden lahjoittaa lähiomaiselle kolmen vuoden aikana verottomana yhteensä 8 500 euroa, sijoitusvakuutus on pitänyt pintansa edelleen perintöverosuunnittelussa yhtenä vaihtoehtona. Sijoitusvakuutuksesta on mahdollista lahjoittaa nykyisen lahjaverotuksen mukaan muullekin kuin lähiomaiselle enintään 3 999 euroa yhtä henkilöä kohden kolmen vuoden aikana. Tämä edellyttää, ettei lahjan saaja ole saanut näiden kolmen vuoden aikana lahjoittajalta muita lahjoja. Perintöverotuksessa huomioitavaa on, että kuolintapauksissa edunsaajina oleville lähiomaisille kuolemantapauskorvaukset ovat verotonta tuloa aina 35 000 euroon saakka. Edunsaajana olevalle puolisolle kuolemantapauskorvauksista puolet on verovapaata tuloa, kuitenkin aina vähintään 35 000 euroa. (Suomen Pörssisäätiö 2016, 13–17.)

Huomioitavaa kuitenkin on, että verotus sekä säädökset voivat tulevien vuosien aikana muuttua merkittävästikin. Tämä voi vaikuttaa myös sijoitusvakuutusten houkuttelevuuteen sekä verohyötyihin. Hallitus on esimerkiksi antanut eduskunnalle esityksen perintö- ja lahjaverolain muutoksesta, joka käsittelee muun muassa kuolemantapauksissa maksettavan korvauksen osittaisen verovapauden poistamista. Mikäli esitys menee läpi, voivat sijoitusvakuutuksen verokohtelun muutokset tulla voimaan jo vuoden 2017 tammikuussa. (Valtiovarainministeriö 2016, 12.)

Sijoitusvakuutuksen verotuksessa on myös omat haittapuolensa. Toisin kuin esimerkiksi sijoitusrahastoissa ei sijoitusvakuutuksen tappiota ole mahdollista vähentää verotuksessa. Tämän Karppinen mainitseekin sijoitusvakuutuksen yhtenä riskitekijänä. Esimerkiksi suoralla rahastosijoituksella tehdyt tappiot on käytännössä vähennettävissä seuraavien viiden vuoden aikana verotuksessa, mutta sijoitusvakuutuksen tappioilla tämä ei ole mahdollista. (Karppinen 2016.)

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, onko nuoren aloittelevan sijoittajan kannattavampaa tehdä rahastosijoituksensa suoraan sijoitusrahastoon vai sijoitusvakuutuksen kautta. Tarkoituksena oli vertailla näitä kahta vaihtoehtoa, ja selvittää, missä tapauksissa nuoren aloittelevan sijoittajan kannattaisi kohdistaa sijoituksensa juuri kyseiseen vaihtoehtoon. Asiantuntijahaastattelujen sekä oman pohdintani perusteella kumpikaan vaihtoehto ei ole kokonaan poissuljettu nuoren aloittelevan sijoittajan sijoitusrepertuaarista. Selkeänä ykkösvaihtoehtona aivan ensimmäiseksi sijoituskohteeksi haastattelemani asiantuntijat pitivät kuitenkin sijoitusrahastoja.

Asiantuntijahaastattelut vahvistivat myös omat mielipiteeni sijoitusrahastoista. Ne ovat helppo ja turvallinen tapa aloittaa säästäminen ja sijoittaminen. Kokeuttomana nuorena on mahdollista aluksi kokeilla sijoittamista sijoitusrahastojen kautta esimerkiksi pienemmillä summilla aina kuukausittain. Sijoitusrahastoihin on helppo lähteä mukaan ja niistä on myös helppo lähteä pois. Sijoituskokemusten karttuessa nuori sijoittaja oppii yhä enemmän sijoittamisesta ja sijoituskohteista. Samalla hän oppii myös itsestään. Pitääkö ylipäätään koko sijoittamisesta, ja mitä tuntemuksia mahdolliset markkinaheilahtelut hänessä aiheuttavat.

Haastateltavat pitivät nuorten kiinnostusta sekä asennoitumista säästämistä ja sijoittamista kohtaan vaihtelevana. Vaikka monelle nuorelle rahastot ovatkin tuttuja, toivoivat haastateltavat taloustietämyksen lisäämistä myös tulevaisuudessa. Sekä Hiltunen että Karppinen toivoivat, että tietoa sijoittamisesta jaettaisiin jo esimerkiksi yläasteella, jolloin kiinnostus säästämistä ja sijoittamista kohtaan voisi herätä jo aikaisessa vaiheessa. Monelle nuorelle voi sijoittaminen olla tuttua esimerkiksi vanhempien nuorelle tekemien sijoitusten kautta, jonka jälkeen sijoittamista on jatkettu myös omatoimisesti.

Molemmat haastateltavat painottivat, että nuoren tulisi ajatella sijoittamista pitkäjänteisesti. Tämä ominaisuus monelta nuorelta heidän mukaansa valitettavasti puuttuu. Nuorilla voi olla enemmän intoa lähteä kokeilemaan sijoittamista suuremmalla riskillä, mutta heillä ei aina löydy riittävää pitkäjänteisyyttä, jotta

riskin ottaminen olisi mahdollista. Tällöin korkean riskin sijoituksissa voi olla myös ikävät seurauksensa.

Tärkeimpänä sijoitusrahastojen etuna nuorille haastateltavat pitivät erityisesti rahastojen helppoutta. Mikäli nuori ei esimerkiksi ole perehtynyt aiemmin sijoitusmarkkinoihin ja niiden toimintaan, tarjoavat sijoitusrahastot erinomaisen palvelun, jossa salkunhoitaja vastaa varojen sijoittamisesta valitun sijoittajariskin mukaisesti. Sijoitusrahastot ovat tällä hetkellä myös helpoin tapa kerryttää reaaliuottoa, korkotason ollessa nollassa, jolloin tilitalletuksista ei käytännössä sitä ole mahdollista saada. Myös rahastojen kaupankäyntimahdollisuus verkkopankissa koettiin yhdeksi tärkeäksi tekijäksi nykypäivän teknologiasukupolvea edustavalle nuorelle.

Asiantuntijahaastattelut vahvistivat, että myös sijoitusvakuutuksesta voi olla nuorelle hyötyjä tietyissä tilanteissa. Esimerkiksi pääoman nostot verovapaasti katsottiin hyödyttävän nuorta siten, että sen avulla nuori pystyy siirtämään myyntivoiton realisoimista. Tämä tarkoittaa sitä, että verot myyntivoitoista maksetaan vasta siinä vaiheessa, kun nuori koskee mahdolliseen tuotto-osaan. Toinen erityinen haastateltavien mainitsema hyöty liittyi sijoituksien vaihtamiseen sijoitusvakuutuksen sisällä. Myyntivoitoista ei mene veroa, kun sijoituksia vaihdellaan sijoitusvakuutuksen sisällä. Tällä tavalla nuoren on mahdollista hyötyä korkoa korolle efektistä, eikä hänen tarvitse miettiä, että verotus realisoituisi aina, kun siirtää varojaan rahastosta toiseen. Mikäli nuori saa varoja lahjoituksena esimerkiksi vanhemmiltaan tai isovanhemmiltaan, onnistuu varojen lahjoittaminen yksinkertaisesti tilisiirtona nuoren vakuutus sopimukselle.

Valintaa suoran rahastosijoituksen sekä sijoitusvakuutuksen välillä on nuoren pohdittava tarkkaan. Molemmat haastattelemani asiantuntijat totesivat, että sijoitusvakuutuksen tarjoama hyöty kasvaa sitä mukaa, mitä suurempi sijoitettava summa on. Myös pitkä sijoitusaika on sijoitusvakuutuksen yksi edellytyksistä, koska sopimus tehdään yleensä esimerkiksi viiden vuoden mittaiseksi, jolloin varojen nostaminen ennen aikaisesti voi nostaa perittäviä kuluja merkittävästi. Sijoitusvakuutus tuo lisäarvoa myös niissä tilanteissa, joissa nuori tekee paljon muutoksia sijoitusvakuutuksen sisällä, eli on toisin sanoen itse aktiivinen salkunhoidossa. Nuori voi vaihdella sijoituskohteita joko itse tai yhteistyössä pan-

kin kanssa. Muutoin sijoitusvakuutusta ei katsottu hyödylliseksi erityisesti nuorelle.

Tutkimuksen tulos on selkeä. Ensimmäiseksi sijoituskohteeksi nuorelle suositeltiin sijoitusrahastoja. Se on helpompi tapa lähteä sijoittamista kokeilemaan. Kun kokemusta on karttunut enemmän, voi sijoitusvakuutuksen ottaa esimerkiksi sijoitusrahastojen rinnalle. Mikäli sijoittaminen kiinnostaa nuorta enemmänkin, ja on valmis käyttämään siihen myös enemmän aikaa, voi sijoitusvakuutuksesta hyötyä enemmän sijoituskohteita muuttelemalla. Mikäli nuori ei muutoksia halua tehdä, ja pitää varojaan vain esimerkiksi yhdessä sijoitusrahastossa, suositeltiin rahastosijoitus tehtäväksi suoraan sijoitusrahastoon. Nuorillakin voi toisaalta olla erilaiset lähtötilanteet, jolloin sopiva sijoituskohde on katsottava aina tapauskohtaisesti. Vaihtoehtoja on nykypäivänä mahdollista vertailla kätevästi internetissä, mutta haastateltavat neuvoivat nuorta kääntymään rohkeasti pankin sijoitusneuvojen puoleen, jotta nuorelle saataisiin valittua juuri hänelle sopiva sijoituskohde.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarjoaa kattavan tietopaketin säästämistä ja sijoittamista aloittelevalle nuorelle. Työhöni olen kerännyt olennaisimmat tiedot sijoitusrahastoista sekä sijoitusvakuutuksista, joiden avulla nuori pystyy suunnittelemaan itselle sopivinta vaihtoehtoa ensimmäiseksi sijoituskohteeksi. Teoriatietoa sekä omaa pohdintaani tukemaan pitämäni asiantuntijahaastattelut toivat haluttua näkökulmaa myös sijoitusalan asiantuntijoiden näkövinkkelistä.

Tavoitteenani oli selvittää, onko nuoren aloittelevan sijoittajan kannattavampaa tehdä rahastosijoituksensa suoraan sijoitusrahastoon vai sijoitusvakuutuksen kautta. Tarkoituksena oli vertailla näitä kahta vaihtoehtoa, ja selvittää, missä tapauksissa nuoren aloittelevan sijoittajan kannattaa kohdistaa sijoituksensa juuri kyseiseen vaihtoehtoon. Tarkoituksena oli myös johdatella lukijaa perustietouteen rahasto- ja vakuutuslajien ominaispiirteistä, mahdollisuuksista ja mahdollisista riskeistä.

Työn tavoitteet on saavutettu siltä osin, kun se on ollut mahdollista. Yhtä ainoa oikeaa sijoituskohdetta on mahdotonta yleistää, koska jokaisella sijoittajalla on omat lähtötilanteensa, ja juuri kyseiselle henkilölle sopiva sijoituskohde on katsottava aina tapauskohtaisesti. Koen kuitenkin onnistuneeni nuoren aloittelevan sijoittajan johdattelemisessa perustietoutteen sijoitusrahastojen sekä sijoitusvakuutusten ominaispiirteistä. Opinnäytetyöni avulla nuori oppii, että tilitalletuksille on olemassa omat vaihtoehdot, joilla on mahdollista saada myös reaalituottoa pienelläkin riskillä. Uskon ja toivon, että opinnäytetyöni rohkaisee nuoria aloittamaan aktiivisen säästämisen. Tärkeimpänä koen kuitenkin oman ammattitaidon kehittymisen sekä tietouden lisääntymisen koko opinnäytetyöprosessin aikana.

Opinnäytetyössä käyttämäni tutkimusmenetelmät soveltuivat tavoitteisiini nähden erinomaisesti. Teemahaastattelujen avulla sain asiantuntijoiden äänen kuuluviin, ja sain kerättyä riittävän määrän materiaalia opinnäytetyöni teoriatiedon sekä oman pohdintani tueksi. Haastateltavien määrää lisäämällä olisivat haastattelut alkaneet toistaa itseään. Haastattelujen tulokset olivat molemmissa ta-

pauksissa käytännössä samat, eivätkä ne eronneet toisistaan kovinkaan paljoa. Tämän vuoksi kaksi asiantuntijahaastattelua oli työhöni riittävät.

Tutkimusta voidaan mielestäni pitää varsin luotettavana. Haastattelemiani asiantuntijat ovat sijoitusalan ammattilaisia, jotka työskentelevät tutkimieni asioiden äärellä päivittäin. Opinnäytetyössä esittämiäni haastattelujen johtopäätöksiä sekä neuvoja ei kuitenkaan voida, eikä tule pitää virallisina sijoitusneuvoina. Opinnäytetyötä tehdessäni minulla heräsi ajatus mahdollisesta jatkotutkimus aiheesta. Aihetta voisi tutkia esimerkiksi siitä näkökulmasta, mitkä olisivat niitä keinoja, joilla nuoria saataisiin kannustettua enemmän säästämisen ja sijoittamisen pariin. Eläkeiän koko ajan noustessa on säästäminen aloitettava yhä nuorempana.

LÄHTEET

Alexandria Pankkiiriliike 2016. Osakerahasto. Viitattu 24.9.2016.
<http://www.alexandria.fi/palvelut/rahastot/osakerahasto>.

Anderson, N. & Tuhkanen, T. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita Prima Oy.

Financer.com 2016. Säästötili. Viitattu 7.6.2016.
<https://financer.com/fi/saastotili/>.

Finanssialan Keskusliitto 2015. Sijoitusrahastotutkimus. Viitattu 24.9.2016.
<http://www.finanssiala.fi/materiaalit/FK-julkaisu-Sijoitusrahastotutkimus-2015.pdf>.

Finanssialan Keskusliitto 2016. Sijoitusrahastoihin uutta pääomaa 534 miljoonaa euroa. Viitattu 21.8.2016.
<http://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/Sijoitusrahastoihin-uutta-p%C3%A4%C3%A4omaa-534-miljoonaa-euroa.aspx>.

Finanssivalvonta 2011. Sijoitusrahastoihin liittyvät riskit. Viitattu 31.7.2016.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Riskit/Pages/Default.aspx>.

– 2012a. Sijoitusrahastot. Kulut ja tuotot. Viitattu 21.9.2016.
http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Kulut_tuotot/Pages/Default.aspx.

– 2012b. Säästö- ja sijoitusvakuutukset. Viitattu 25.9.2016.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Pages/Default.aspx>.

Finanssivalvonta 2013. Säästö- ja sijoitusvakuutusten ominaisuuksia. Viitattu 25.9.2016.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Vakuutukset/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>.

Finanssivalvonta 2014. Rahastojen ominaisuuksia. Viitattu 4.9.2016.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx>.

Finanssivalvonta 2015. Talletussuoja. Viitattu 10.6.2016.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Asiakkaansuoja/Korvausrahastot/Talletussuoja/Pages/Default.aspx>.

Hiltunen, S. 2016. Handelsbanken Suomi. Rovaniemen konttorinjohtajan haastattelu 8.9.2016.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Investopedia. 2016. Short-Term Investment Fund – STIF. Viitattu 24.9.2016.
<http://www.investopedia.com/terms/s/stif.asp>.

Kangas, A. 2015. Sijoitussidonnaisten säästöhenkivakuutusten käytettävyys ja vertailtavuus sijoittajan näkökulmasta. Tampereen yliopisto. Vakuutustiede. Pro gradu -tutkielma.

Karppinen, J. 2016. Nordea Pankki Suomi Oyj. Varainhoitajan haastattelu 14.9.2016.

Lindström, K. 2013. Puoli vuosisataa pörssin sisäpiirissä. Helsinki: Talentum.

Lindström, T. 2015. Vakuutuskuorista ja veroneutraliteetista. Nordnetblogi 21.6.2015. Viitattu 25.9.2016. <http://www.nordnetblogi.fi/vakuutuskuorista-ja-veroneutraliteetista/21/06/2015/>.

Malkiel, B. G. 1999. A random walk down Wall Street. Including a life-cycle guide to personal investing. New York: W. W. Norton & Company, Inc.

Möttölä, M. 2015. Lyhyen koron tuotot alkavat nollalla. Morningstar 21.4.2015. Viitattu 24.9.2016. <http://www.morningstar.fi/fi/news/136892/lyhyen-koron-tuotot-alkavat-nollalla.aspx>.

Nordea 2016. Rahastot Nyt. Euroopan Pienet Yhtiöt. Viitattu 24.9.2016.
<http://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/saastot/rahastot/rahastot-nyt.html>.

Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jokamiehen sijoitusopas. Jyväskylä: WSOYpro Oy.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5., uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/48.

Sijoitusrahastot.org 2013. Sijoitusrahasto-opas. Rahastojen riskit. Viitattu 4.9.2016. <http://sijoitusrahastot.org/rahastot-sijoitusrahasto-opas/rahastojen-riskit/>.

Suomen Pankki 2016. Tilastot. Talletukset ja korot. Viitattu 6.8.2016.
http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tase_ja_korko/pages/tilastot_rahallaitosten_lainat_talletukset_ja_korot_talletukset_kotit_talletukset_kanta_j_64d0d40e.aspx.

Suomen Pörssisäätiö 2015. Sijoitusrahasto-opas 2015. Viitattu 4.9.2016.
http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf.

Suomen Pörssisäätiö 2016. Sijoittajan vero-opas 2016. Viitattu 25.9.2016.
<http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2016/05/Vero-opas-2016-low.pdf>.

Suomen sijoitustutkimus 2016. Markkinakatsausarkisto. Viitattu 6.7.2016.
<http://www.sijoitustutkimus.fi/palvelut/instituutiosijoittajille/rahastoraportti/markkinakatsausarkisto/>.

Säästöpankki 2015. Näin Suomi säästää. Viitattu 3.9.2016.

<http://www.saastopankki.fi/documents/10180/0/N%C3%A4in+Suomi+s%C3%A4%C3%A4st%C3%A4%C3%A4%202015/35888a17-32a9-4b85-93bc-3189a0b1e9b7?version=1.0>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 10., uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Valtiovarainministeriö 2016. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta. Luonnos. Viitattu 29.9.2016. <http://www.hare.vn.fi/upload/asiakirjat/21957/43687223557853.PDF>.

Verohallinto 2013. Syventävät vero-ohjeet. Henkilöasiakkaan tuloverotus. Henkivakuutuskorvaus. Viitattu 28.9.2016. https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Henkivakuutuskorvaus

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelupohja

Haastateltava

Nimi:

Nykyiset työtehtävät:

Koulutus ja työura:

Teema 1: Nuorten säästäminen ja sijoittaminen

- Nuorten tietämys aiheesta
- Nuorten asennoituminen ja kiinnostus sijoittamista kohtaan
- Nuoren sijoittajaprofiili
- Sijoittamisen aloittaminen / vaihtoehdot perinteiselle pankkitalletukselle

Teema 2: Sijoitusrahastot

- Sijoitusrahastojen tarjoamat hyödyt / hyödyt nuorelle
- Rahastojen kulut
- Sijoitusrahastotyypit / nuorille suunnatut rahastot
- Riskit
- Verotus

Teema 3: Sijoitusvakuutukset

- Sijoitusvakuutuksen hyödyt / hyödyt nuorelle
- Rahastoja vakuutuksen kautta
- Verohyödyt
- Kulut / määräaikaaisuus / muut rajoitukset
- Riskit

Teema 4: Sijoitusrahastot vai sijoitusvakuutus

- Valintaan vaikuttavat tekijät
- Nuoren mahdollisuudet vertailla vaihtoehtoja
- Oma valintasi
- Ohjeet ja terveiset nuorelle aloittavalle sijoittajalle